

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Smlouva o tichém společenství a její uplatnění
v současné české ekonomice**

Marie Meryová

© 2010 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Smlouva o tichém společenství a její uplatnění v současné české ekonomice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2010

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce JUDr. Evě Kadlecové za odborné vedení a poskytnuté konzultace.

Smlouva o tichém společenství a její uplatnění v současné české ekonomice

The dormant partnership agreement

Souhrn

Tato práce se zabývá smlouvou „o tichém společenství.“ Vysvětluje podstatu této smlouvy, kdo dle zákona může vstoupit do tohoto ujednání, za jakých podmínek může smlouva vzniknout, kdy dochází k její neplatnosti a za jakých okolností smlouva zaniká. Blíže specifikuje předmět vkladu, jelikož zákon tento pojem konkrétně nevymezil. Uvádí práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy a také nejčastější problémy, s kterými se mohou účastníci smlouvy setkat. Tento typ ujednání je v této práci porovnán s jinými smluvními typy nejvíce se blížícími smlouvě o tichém společenství.

V praktické části je vypracována vzorová smlouva o tichém společenství sjednána mezi podnikatelem a tichým společníkem. Je sestavena dle náležitostí obchodního zákoníku, aby neporušovala kogentní zákonná ustanovení a byla případně použitelná při praktické činnosti podnikatelů.

Klíčová slova: smlouva, podnikatel, společník, tichost, vklad, zisk, ztráta, zánik

Summary

This thesis deals with the dormant partnership agreement. Firstly, it explains the basic principles of this contract, describes who can legally enter this type of agreement, characterises under what conditions this agreement can come into being, when the contract is invalid and under what conditions the contract expires. Further, the subject of the deposit is specified as the law does not particularly define this term. Rights and duties arising from the contract as well as the most common problems participants of the contract might face are described later. This type of agreement is in this work compared with other contractual types closest to the dormant partnership agreement.

A sample dormant partnership contract agreed between an enterpriser and a silent partner is drawn up in the practical part of this work. This contract is based on the business code to make sure no peremptory legal provisions are breached and further, to allow possible use of it by enterprisers when operating their businesses.

Key words: contract, enterpriser, partner, silence, deposit, profit, loss, expiration

Obsah

1. ÚVOD	4
2. CÍL PRÁCE A METODIKA.....	5
3. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	6
3.1. SUBJEKTY SMLOUVY O TICHÉM SPOLEČENSTVÍ.....	6
3.2. PŘEDMĚT VKLADU.....	9
4. ZAŘAZENÍ SMLOUVY O TICHÉM SPOLEČENSTVÍ V OBCHODNÍM ZÁKONÍKU A JEJÍ PRÁVNÍ POVAHA.....	10
4.1. CHARAKTERISTIKA A VZNIK SMLOUVY O TICHÉM SPOLEČENSTVÍ.....	10
4.2. PODSTATNÉ ČÁSTI SMLOUVY O TICHÉM SPOLEČENSTVÍ	11
4.3. ZÁNİK ÚČASTI TICHÉHO SPOLEČNÍKA NA PODNIKÁNÍ PODNIKATELE.....	12
5. PRÁVA A POVINNOSTI TICHÉHO SPOLEČNÍKA A PODNIKATELE.....	15
5.1. PRÁVNÍ VZTAHY TICHÉHO SPOLEČNÍKA A PODNIKATELE K TŘETÍM OSOBÁM...15	
5.2. VZÁJEMNÁ PRÁVA A POVINNOSTI MEZI TICHÝM SPOLEČNÍKEM A PODNIKATELEM	16
6. EKONOMICKÝ ÚČEL A PŮSOBENÍ SMLOUVY O TICHÉM SPOLEČENSTVÍ	19
7. NEJČASTĚJŠÍ CHYBY A PROBLÉMY PŘI REALIZACE TICHÉHO SPOLEČENSTVÍ.20	
7.1. POČET ÚČASTNÍKŮ SMLOUVY O TICHÉM SPOLEČENSTVÍ.....	20
7.2. ROZSAH ZÁVAZKU TICHÉHO SPOLEČNÍKA NA PODNIKÁNÍ PODNIKATELE.....	21
7.3.VKLAD TICHÉHO SPOLEČNÍKA	22
8. PRAKTICKÁ ČÁST	23
9. ZÁVĚR	29
10. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	31

1. Úvod

Smlouva o tichém společenství byla do našeho současného právního řádu zařazena k 1.1.1992 kdy nabyl účinnost zákon č.513/1991 Sb., obchodní zákoník. Tomuto však předcházelo přijetí zákona č.103/1990 Sb., novelizující Hospodářský zákoník, který s účinností k 1.7.1990 do našeho právního řádu vrátil zákonná ustanovení o tiché společnosti. V hospodářském zákoníku byla tichá společnost upravena jako společnost bez právní subjektivity a obchodní název podnikatele nesměl naznačovat, že z důvodu účasti tichého společníka na jeho podnikání, jde o obchodní společnost a to pod sankcí pro tichého společníka, který by v tomto případě s podnikatelem ručil za závazky třetím osobám společně a nerozdílně.¹

Přijetím obchodního zákoníku byla zákonná ustanovení o obchodní společnosti v hospodářském zákoníku zrušena, a obchodní společnost byla pojmově nahrazena „tichým společenstvím“. Zákonodárce nejen pojmově, ale i zákonným řešením vzdálil „tichou společnost“ od obchodních společností.

Z právní úpravy je patrné, že institut tichého společenství patří výhradně do sféry soukromého práva, neboť záleží pouze na vůli právního subjektu, zda do daného právního vztahu vstoupí, za jakých okolností do něho vstoupí a jaká budou jejich vzájemná oprávnění a povinnosti. Při uzavírání právního vztahu musí respektovat pouze pár kogentních² ustanovení daných zákonodárcem a dále je pak jejich smluvní svoboda v zásadě neomezená.

¹ Srovnej §106u ods.2 hospodářského zákoníku

² Kogentní právní norma – zákonné ustanovení, od kterého se smluvní strany nemohou odchýlit pod sankcí neplatnosti ujednání.

2. Cíl práce a metodika

Cílem práce je vysvětlit podstatu smlouvy o tichém společenství, jakým způsobem vzniká, kdo tuto smlouvu může uzavřít, za jakým účelem ji uzavírá, z jakých zákonných důvodů smlouva zaniká, jaká jsou rizika spojená se vstupem do tohoto vztahu a jaké jsou práva a povinnosti smluvních stran. Jelikož zákon blíže nespecifikuje předmět vkladu, cílem práce je snaha blíže definovat co může být tímto vkladem a co nikoli.

V praktické části je vypracována smlouva o tichém společenství uzavřená mezi podnikatelem a tichým společníkem tak, aby byly jednoznačně vymezeny všechny podstatné náležitosti smlouvy vyplývající ze zákona

Práce je vypracována na základě prostudovaných příslušných zákonů, uvedené literatury a odborných článků.

3. Vymezení základních pojmů

3.1. Subjekty smlouvy o tichém společenství

Mezi základní pojmy, které nutno objasnit pro pochopení smlouvy o tichém společenství, je specifikace účastníků smlouvy o tichém společenství.

Účastníkem smlouvy o tichém společenství je na straně příjemce vkladu **vždy podnikatel**. Podnikatel je definován v ustanovení § 2 odst. 2 obchodního zákoníku, který stanoví:

Podnikatelem podle tohoto zákona je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.

Ad. a) Podle tohoto ustanovení je podnikatelem každá osoba zapsaná v obchodním rejstříku a to bez ohledu na to, zda reálně podniká nebo ne. Nezáleží na tom, zda je zapsána na základě právní povinnosti, anebo na základě pouhého oprávnění zapsat se. Povinně se do obchodního rejstříku zapisují všechny obchodní společnosti (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost) a družstva, případně další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu zvláštní právní předpis (např. státní podnik). Právnícká osoba, které takovou povinnost zákon

neukládá, se zapsat nemůže, i kdyby to chtěla a o zápis požádala. Do obchodního rejstříku se zapisují rovněž zahraniční osoby, tj. fyzické osoby s bydlištěm nebo právnické osoby se sídlem mimo území České republiky, přičemž za účelem podnikání mají na území České republiky umístěn podnik nebo jeho organizační složku. Povinnost zápisu do obchodního rejstříku podnikatelů, fyzických osob, je zákonem stanovena, jestliže výše jejich výnosů nebo příjmů snížených o daň z přidané hodnoty, **je-li součástí výnosů nebo příjmů**, dosáhla nebo přesáhla za dvě po sobě bezprostředně následující účetní období v průměru částku sto dvacet milionů Kč.³ Jinak do obchodního rejstříku může být zapsán každý podnikatel fyzická osoba, který o to požádá.

Ad. b) Podle tohoto ustanovení má postavení podnikatele i ten, kdo není zapsán do obchodního rejstříku, avšak podniká na základě živnostenského oprávnění. Znamená to, že musí být kumulativně splněny dvě podmínky: vznik živnostenského oprávnění (vydání živnostenského listu nebo koncese dle zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon) a skutečné provozování živnosti tzn. fakticky podnikat. Při nečinnosti, neprovozování živnosti, nejde o podnikatele ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. Do této skupiny podnikatelů spadají jak osoby fyzické, tak i osoby právnické, které se nezapisují do obchodního rejstříku (např. občanská sdružení a zájmová sdružení právnických osob (tzv. korporace), účelová sdružení majetku (tzv. nadace), jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon (např. příspěvkové a rozpočtové organizace zřizované ústředními orgány státní správy či obcemi)).

Ad c) Podle tohoto ustanovení mají postavení podnikatele osoby, které podnikají na základě jiného než živnostenské oprávnění podle zvláštního předpisu. O těchto osobách platí vše uvedené v bodě ad b). Jde např. o advokáty, veterináře, lékaře, lékárníky, znalce, tlumočnický, daňové poradce, geodety atd.

³ Srovnej § 34 odst. 2 obchodního zákoníku

K právnickým osobám podnikajícím mimo rámec živnostenského zákona lze uvést, že tyto osoby budou již většinou podnikateli dle § 2 odst. 2 písm. a) obchodního zákoníku⁴.

Ad d) O postavení podnikatelů dle tohoto ustanovení lze uvést stejné skutečnosti jako pro podnikatele dle ad. c) s tím, že jde o osoby, které provozují zemědělskou výrobu a jsou zapsány do evidence podle zákona č. 85/2004 Sb. Jde o tzv. soukromě hospodařící zemědělce.

„Pokud by na straně podnikatele uzavřel smlouvu někdo, kdo podnikatelem podle ustanovení § 2 odst. 2 obchodního zákoníku není, šlo by o nepojmenovanou smlouvu podle § 51 občanského zákoníku, popřípadě nepojmenovanou smlouvu sjednanou v režimu obchodního práva (viz § 269 odst. 2 obch. zákoníku⁵ v souvislosti s § 262 odst. 1 a 2 obch. zákoníku).“⁶

Na rozdíl od příjemce vkladu, může na straně tichého společníka vystupovat jak podnikatel, tak i osoba nepodnikající. Tichým společníkem může být osoba fyzická i právnická. Předpokladem je, aby tato osoba měla podle hmotného práva právní subjektivitu, zejména způsobilost k právním úkonům. *„Výjimku představují ty právnické osoby, jimž uzavření smlouvy o tichém společenství zakazují zvláštní zákony (např. investiční společnosti a fondy, stát a státní nepodnikatelské organizace).“⁷*

⁴ § 2 odst. 2 písm. a) obchodního zákoníku: „Osoba zapsaná v obchodním rejstříku“

⁵ § 269 odst. 2 obchodního zákoníku: „Účastníci smlouvy mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není upravena jako typ smlouvy. Jestliže však účastníci dostatečně neurčí předmět svých závazků, smlouva uzavřena není.“

⁶ BARTOŠÍKOVÁ, M. Tiché společenství, Pramen – Právní rádce

⁷ PLÍVA, S. Obchodní závazkové vztahy. s.279

3.2. Předmět vkladu

Další pojem, který nutno blíže objasnit, je vklad tichého společníka. Zákon tento pojem blíže nspecifikuje, tichému společníkovi ukládá pouze povinnost „*poskytnout podnikateli určitý vklad*“. Určení předmětu vkladu proto musí být v uzavřené smlouvě dostatečně určité, aby bylo nepochybné, jaký závazek má tichý společník plnit. Vzhledem k tomu, že určení vkladu je jednou z podstatných náležitostí smlouvy o tichém společenství, bez dostatečného určení vkladu by smlouva nevznikla. Samotným předmětem vkladu může být peněžité i nepeněžité plnění. Nepeněžitým vkladem může být jak věc movitá, tak i věc nemovitá. Vkladem mohou být cenné papíry, podnik nebo jeho část. Dalším vkladem může být právo tichého společníka, např. právo k pohledávce, právo k vynálezu apod. Předmětem vkladu tichého společníka však mohou být i jiné majetkové hodnoty např. nehmotný majetek využitelný při podnikání jako např. software, know-how atd.

4. Zařazení smlouvy o tichém společenství v obchodním zákoníku a její právní povaha

4.1. Charakteristika a vznik smlouvy o tichém společenství

Smlouva o tichém společenství je upravena v části třetí, hlavě II, díl XIX obchodního zákoníku a to konkrétně v § 673 až § 681.

Část třetí obchodního zákoníku upravuje obchodní závazkové vztahy. Již v hlavě I, díl I a to v § 261 odst. 3 písm. d)⁸ je stanoveno, že touto částí zákona se řídí bez ohledu na povahu účastníků závazkové vztahy ze smlouvy o tichém společenství. Tímto zákonným ustanovením je smlouva o tichém společenství zařazena **mezi tzv. absolutní obchody**, což znamená, že bez ohledu na povahu účastníků smlouvy se použije vždy a pouze právní úprava obsažená v obchodním zákoníku.

Jak vyplývá z ustanovení § 673 odst. 2 obchodního zákoníku⁹, k platnosti smlouvy o tichém společenství se **vyžaduje písemná forma**. Jedná se o kogentní ustanovení¹⁰, tzn. že účastníci se nemohou od tohoto ustanovení odchýlit a případnou dohodou, byť uzavřenou písemně, **nemohou písemnost smlouvy o tichém společenství vyloučit**. V případě nedodržení písemné formy je smlouva neplatná, neboť jak vyplývá z § 272 odst. 1 obchodního zákoníku¹¹ smlouva vyžaduje k platnosti písemnou formu v případech stanovených v tomto zákoně.

⁸ § 261 odst. 3 „Touto částí zákona se řídí bez ohledu na povahu účastníků závazkové vztahy...“

§ 261 odst. 3 písm. d) „....., smlouvy o tichém společenství (§ 673),.....“

⁹ § 673 odst. 2 obchodního zákoníku „Smlouva vyžaduje písemnou formu.“

¹⁰ Srovnej § 263 odst. 1 obchodního zákoníku

¹¹ § 272 odst. 1 obchodního zákoníku „Smlouva vyžaduje k platnosti písemnou formu pouze v případech stanovených v tomto zákoně nebo když alespoň jedna strana při jednání o uzavření smlouvy projeví vůli, aby smlouva byla uzavřena v písemné formě.“

Tiché společenství je smluvní vztah, který vzniká podpisem smlouvy o tichém společenství oběma smluvními stranami. K platnosti smlouvy se však nevyžaduje úřední ověření podpisu smlouvy a její uzavření nepodléhá žádné registraci. Smlouvou o tichém společenství vzniká mezi podnikatelem a tichým společníkem závazkový vztah, jehož podstatou je, že tichý společník se smlouvou o tichém společenství zavazuje poskytnout podnikateli určitý **vklad** a podílet se jím na jeho podnikání a podnikatel se zavazuje platit mu část zisku, která vyplývá z podílu tichého společníka na výsledku podnikání podnikatele. Přesto, že se tichý společník svým vkladem podílí na podnikání podnikatele, **nevzniká** ze smlouvy o tichém společenství žádné obchodní sdružení – **subjekt práva**, které by se zapisovalo do obchodního rejstříku či jiné evidence. Do obchodního rejstříku, popřípadě živnostenského rejstříku či jiné evidence se nezapisuje u podnikatele ani údaj o tom, že mezi podnikatelem a určitou osobou – tichým společníkem, vznikl vztah tichého společenství. To by narušilo, vzhledem k formálnímu principu publicity obchodního rejstříku (popřípadě i jiných evidencí) „tichost“ uvedeného společenství.

4.2. Podstatné části smlouvy o tichém společenství

Smlouva o tichém společenství musí obsahovat **podstatné části** stanovené v § 673 odst. 1 obchodního zákoníku. Při absenci jakékoliv podstatné části stanovené zákonem, by v důsledku ustanovení § 269 odst. 1 obchodního zákoníku¹² smlouva o tichém společenství uzavřena nebyla. Ustanovení § 673 obchodního zákoníku má celé kogentní povahu „*nikoliv jen jeho odstavec 2, jak uvádí §263 odst.1 obchodního zákoníku, kogentnost celého paragrafu, který je základním ustanovením, je stanovena v § 263 odst. 2 ObchZ.*“¹³

¹² § 269 odst. 1 obchodního zákoníku „Ustanovení upravující v hlavě II této části zákona jednotlivé typy smluv se používají jen na smlouvy, jejichž obsah dohodnutý stranami zahrnuje podstatné části smlouvy stanovené v základním ustanovení pro každou z těchto smluv.“

¹³ PLÍVA, S. Obchodní závazkové vztahy. s.279

Jde o tyto podstatné části:

- a) označení účastníků smlouvy,
- b) určení předmětu a hodnoty vkladu,
- c) závazek tichého společníka podílet se vkladem na podnikání podnikatele,
- d) závazek podnikatele k placení části zisku tichému společníkovi,
- e) určení rozsahu účasti tichého společníka na zisku a ztrátě podnikatele ve stejné výši

Kromě uvedených podstatných částí smlouvy o tichém společenství, je vzhledem k dispozitivnosti¹⁴ převážné části ustanovení obchodního zákoníku o tichém společenství i možné, aby účastníci ve smlouvě blíže upravili i některé další vzájemná práva a povinnosti, jako např. způsob výplaty podílu na zisku (jinak než v penězích), lhůtu splatnosti podílu na zisku (kratší či delší oproti lhůtě zákonné), vyloučení doplňování vkladu sníženého o podíl na ztrátě, jinou délku výpovědní lhůty při výpovědi smlouvy o tichém společenství než 6 měsíců stanovené zákonem, způsob a podmínky pro vrácení nepeněžitého vkladu tichému společníkovi apod.

4.3. Zánik účasti tichého společníka na podnikání podnikatele

Smlouva o tichém společenství může být uzavřena na dobu určitou, ale i na dobu neurčitou. Je-li uzavřena na dobu určitou, uplynutím doby, na kterou byla uzavřena tj. posledním dnem sjednané lhůty, účast tichého společníka na podnikání zaniká.¹⁵ Obchodní zákoník zánik smlouvy o tichém společenství výslovně neupravuje. Obchodní zákoník upravuje pouze zánik účasti tichého společníka na podnikání podnikatele. Protože zánikem účasti tichého společníka na podnikání podnikatele mu vzniká právo na vrácení vkladu a v důsledku

¹⁴ Dispozitivní právní norma – právní norma od, od jejíž dispozice se lze smluvně odchýlit.

¹⁵ Srovnej § 679 odst.1 písm. a) obchodního zákoníku

vrácení vkladu zaniká smlouva o tichém společenství, je nutné dovodit, že zánikem účasti tichého společníka zaniká i smlouva o tichém společenství.

Podle ustanovení § 679/1 obchodního zákoníku zaniká účast tichého společníka na podnikání podnikatele, a tudíž smlouva o tichém společenství z těchto důvodů:

- a) uplynutím doby, na kterou byla uzavřena,
- b) výpovědí, nebyla-li smlouva uzavřena na dobu určitou,
- c) dosáhne-li podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu,
- d) ukončením podnikání, na něž se smlouva vztahuje,
- e) prohlášením konkursu na majetek podnikatele nebo zamítnutím insolvenčního návrhu na majetek podnikatele pro nedostatek majetku
- f) prohlášením konkursu na majetek tichého společníka

Vzhledem k tomu, že ustanovení § 679/1 obchodního zákoníku má kogentní povahu¹⁶ nemohou se účastníci smlouvy smluvně dohodnout, že některý z uvedených důvodů zániku účasti tichého společníka na podnikání podnikatele, vyloučí. Takovéto ujednání by bylo absolutně neplatné. Mimo z takto zákonem stanovených důvodů zániku smlouvy o tichém společenství, může smlouva zaniknout i dohodou mezi tichým společníkem a podnikatelem, odstoupení od smlouvy a to buď ze zákonných důvodů nebo z důvodů sjednaných ve smlouvě¹⁷, případně splnutím osoby podnikatele a tichého společníka.

Je-li smlouva o tichém společenství uzavřena na dobu určitou, účast tichého společníka na podnikání podnikatele v první řadě zanikne, jak vyplývá z § 679 odst.1 písm. a) obchodního zákoníku, *uplynutím doby na kterou byla uzavřena*. Před uplynutím této doby je však možno domáhat se u soudu zrušení závazků z této smlouvy, jsou-li pro to důležité důvody. To platí i pro smlouvu

¹⁶ Srovnej § 263/1 obchodního zákoníku

¹⁷ Srovnej § 344 obchodního zákoníku

uzavřenou na dobu neurčitou¹⁸. Vzhledem k tomu, že tato možnost vyplývá z dispozitivní právní normy, mohou účastníci smlouvy o tichém společenství smluvně tuto možnost vyloučit. Jinak žalobu na zrušení závazků ze smlouvy o tichém společenství může podat k soudu jak podnikatel, tak i tichý společník. Zákonodárce však nijak blíže nespecifikuje, co jsou důležité důvody, tento pojem bude blíže specifikován až soudní praxí. Z uvedeného vyplývá, že smlouva o tichém společenství zaniká také na základě rozhodnutí soudu o zrušení závazku ze smlouvy o tichém společenství vydaném na návrh tichého společníka nebo podnikatele.

Ze zákona nevyplývá, že smlouva o tichém společenství zaniká také smrtí tichého společníka. To znamená, že po smrti tichého společníka vstupuje do jeho práv a povinností dědic, pokud však smlouva nestanoví něco jiného. Rovněž tak, v případě úmrtí podnikatele, vstoupí-li některý z dědiců do jeho podnikatelských práv a povinností. Jestliže k tomuto nedojde, účast tichého společníka na podnikání zaniká v důsledku kogentního ustanovení § 679 odst. 1 písm. d) obchodního zákoníku tzn. v důsledku ukončení podnikání, na něž se smlouva vztahuje. Podobný princip nastane v případě zániku právnické osoby. Jestliže obchodní společnost zanikne v důsledku fúze s právním nástupcem např. v důsledku sloučení či splynutí obchodních společností, vstupuje do práv podnikatele ze smlouvy o tichém společenství ta obchodní společnost, na kterou přešla práva a povinnosti ze zaniklé obchodní společnosti. Jestliže zanikne právnická osoba bez právního nástupce, zaniká i smlouva o tichém společenství.

¹⁸ Srovnej § 679a obchodního zákoníku

5. Práva a povinnosti tichého společníka a podnikatele

Při vymezení práv a povinností tichého společníka a podnikatele nutno rozlišit vzájemná práva a povinnosti těchto subjektů a jejich práva a povinnosti k třetím osobám.

5.1. Právní vztahy tichého společníka a podnikatele k třetím osobám

Práva a povinnosti k třetím osobám vznikají pouze podnikateli. Smlouva o tichém společenství tyto práva a povinnosti nestanoví, tyto vyplývají vždy z konkrétního uzavřeného kontraktačního závazku. **Tichý společník nikdy za závazky podnikatele s tímto neodpovídá** (nikdy nemůže vzniknout společná odpovědnost) a obvykle za závazky podnikatele ani neručí. Za závazky podnikatele ručí pouze v případě, jestliže jeho jméno je obsaženo ve firmě podnikatele nebo prohlásí osobě, s níž jedná podnikatel o uzavření smlouvy, že oba podnikají společně.¹⁹ Této povinnosti se tichý společník nemůže ve smlouvě o tichém společenství zprostit, neboť jde o kogentní ustanovení, jakákoliv omezující dohoda by byla absolutně neplatná. Jeho ručení má akcesorickou povahu tzn. že věřitel se může po tichém společníkovi domáhat plnění pouze v případě, že svoji povinnost nesplní podnikatel. V daném případě se poté vztah mezi třetí osobou a tichým společníkem řídí zákonným ustanovením o ručení, které je obsaženo v § 303 a násl. obchodního zákoníku.²⁰

¹⁹ Srovnej § 678 odst. 2

²⁰ § 303 obchodního zákoníku: „Kdo věřiteli písemně prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník vůči němu nesplní určitý závazek, stává se dlužníkovým ručitelem.“

5.2. Vzájemná práva a povinnosti mezi tichým společníkem a podnikatelem

Vzájemná práva a povinnosti tichého společníka a podnikatele jsou v obchodním zákoníku převážně upravena dispozitivními ustanoveními, tzn. že účastníci se mohou od těchto ustanovení smluvně odchýlit. Jedinou výjimku tvoří povinnost podnikatele vrátit tichému společníkovi při zániku účasti tichého společníka na jeho podnikání vklad zvýšený nebo snížený o jeho podíl na výsledku podnikání. Tato povinnost je uložena podnikateli kogentním zákonným ustanovením - § 680 obchodního zákoníku.²¹

Jednou z prvních povinností vyplývajících ze smlouvy o tichém společenství je povinnost tichého společníka předat předmět vkladu podnikateli nebo umožnit mu jeho využití při podnikání a to ve lhůtě ve smlouvě sjednané. Není-li tato lhůta sjednána, tak bezodkladně po uzavření smlouvy. Způsob, jakým předává tichý společník vklad podnikateli je odvislý od předmětu vkladu. O předání předmětu vkladu se bude jednat u peněz, u věcí movitých a u nemovitostí. Nepeněžité vklady nemusí být oceněny odborným ani znaleckým posudkem, neboť zákon takové ocenění nepředepisuje. **Ocenění nepeněžitých vkladů je věcí dohody účastníků smlouvy.** Předaný předmět vkladu přechází do majetku podnikatele. Pokud jde o věci, bude situace různá, podle toho, jedná-li se o věci movité či nemovité. Pokud je předmětem vkladu věc movitá, stává se vlastnictvím podnikatele ke dni jejího převzetí podnikatelem, není-li ve smlouvě dohodnuto, že movitá věc přechází pouze do užívání podnikatele. Pokud je předmětem vkladu věc nemovitá, je podnikatel oprávněn užívat ji po dobu trvání smlouvy. Je však možné ve smlouvě dohodnout i převedení vlastnického práva k nemovitosti na podnikatele za podmínek občanského zákoníku. Tam, kde fyzické předání předmětu vkladu je pojmově vyloučené, např. u využití práv k patentu, průmyslovému vzoru či software nebo know-how

²¹ § 680 obchodního zákoníku „Podnikatel je povinen vrátit tichému společníkovi vklad zvýšený nebo snížený o jeho oddíl na výsledku podnikání.“

atd. musí tichý společník umožnit podnikateli jeho využití. U vkladu pohledávky přejde právo k pohledávce na podnikatele smlouvou o postoupení pohledávky dle § 524 občanského zákoníku²². U cenných papírů, které se převádějí rubopisem, bude předáním indosament spolu s předáním cenného papíru.

Tichý společník nemá právo přímo se účastnit podnikání podnikatele, jemuž poskytl vklad pro podnikání. Nemůže tedy ani rozhodovat o konkrétních obchodních případech podnikatele a nemůže ani jeho jménem jednat navenek, tzn. s třetími osobami. Protože však podnikání podnikatele má vliv na zisk či ztrátu tichého společníka, je základním právem tichého společníka oprávnění nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů týkajících se podnikání, na němž se účastní, a je oprávněn požadovat stejnopis účetní závěrky. Tomuto právu odpovídá povinnost podnikatele umožnit tichému společníkovi nahlížet do účetních dokladů a v případě jeho požadavku předat mu stejnopis účetní uzávěrky.

Nejpodstatnějším **právem tichého společníka je jeho právo podílet se na zisku podnikatele.** Podíl tichého společníka na zisku musí být vymezen ve smlouvě o tichém společenství určitě, zpravidla procentem nebo zlomkem. Není vyloučeno, aby za trvání závazkového vztahu byl tento podíl na zisku každý rok rozdílný. Podíl tichého společníka na zisku a ztrátě však musí být stejný. Pro určení podílu tichého společníka na výsledku podnikání je rozhodná účetní uzávěrka. Z toho vyplývá, že podíl na zisku bude vypočítáván za roční období. Není-li ve smlouvě stanoveno jinak, tichému společníkovi vzniká nárok na podíl na zisku a podnikateli povinnost jej vyplatit, do 30 dnů po vyhotovení účetní závěrky resp. od jejího schválení, je-li podnikatelem právnická osoba. Podíl na zisku musí být společníkovi vyplacen, i kdyby to bylo nevýhodné pro další

²² § 524 občanského zákoníku odst. 1 „Věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému.“ odst. 2 „S postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená.“

rozvoj podnikání, a nárok na jeho vrácení nevzniká ani při případné pozdější ztrátě. Tichý společník však nemá právo na placení svého podílu předem, na zálohu apod., ledaže by si něco takového ujednal s podnikatelem ve smlouvě. Právo na vyplacení podílu však tichému společníkovi nevznikne za předpokladu ztráty. V tomto případě se o podíl na ztrátě zkracuje vklad tichého společníka. O podíl na zisku v dalších letech se snížený vklad zvyšuje a nárok na podíl na zisku vzniká společníku po dosažení původní výše vkladu.

V důsledku zániku smlouvy o tichém společenství má tichý společník právo na vrácení vkladu, zvýšeného či sníženého o jeho podíl na výsledku podnikání. Této povinnosti se nemůže podnikatel zprostit ani smluvním ujednáním ve smlouvě o tichém společenství, neboť tato povinnost je podnikateli uložena kogentním ustanovením § 680 obchodního zákoníku²³. Zákon zcela mlčí o způsobu vrácení vkladu. Pokud půjde o vklad peněžitý, lze bez velkých obtíží dovodit, že se vrací v penězích, pokud smlouva nestanoví jiný způsob vypořádání. Jde-li však o vklady nepeněžité, je třeba vykládat zákonné ustanovení o vrácení vkladu jednak se zřetelem k předmětu vkladu, a jednak se zřetelem k tomu, zdali vklad přešel do vlastnictví či pouze do užívání podnikatele. Požadovat vrácení vkladu in natura bude možné pouze tenkrát, pokud věc zůstala ve vlastnictví tichého společníka a podnikatel k ní získal pouze právo užívání. V případě, že věc přešla do vlastnictví podnikatele, lze patrně požadovat pouze vyplacení hodnoty vkladu. Smlouva by však mohla obsahovat i jiné ujednání.

²³ § 680 obchodního zákoníku „Podnikatel je povinen vrátit tichému společníkovi vklad zvýšený nebo snížený o jeho oddíl na výsledku podnikání.“

6. Ekonomický účel a působení smlouvy o tichém společenství

Ekonomickým účelem smlouvy o tichém společenství je snaha podnikatele získání kapitálu pro rozvoj svého podnikání na straně jedné a snahou tichého společníka získání peněžních prostředků, aniž by sám nesl plné riziko z podnikání.

Smlouva o tichém společenství se nejvíce blíží smlouvě o úvěru dle § 497 a násl. obch. zák. a smlouvě o založení komanditní společnosti s jedním komanditistou a jedním komplementářem ve smyslu § 94 obch. zák. Současně se však smlouva o tichém společenství od obou výše uvedených smluv odlišuje.²⁴

Od smlouvy o úvěru se liší tím, že vkladem tichého společníka nemusí být pouze peníze, tichý společník nemá z peněžitého vkladu zajištěn bezpečný úrokový výnos a svým vkladem nese podnikatelské riziko. Vklad tichého společníka může být vyčerpán ztrátami a v takovém případě nemá podnikatel povinnost tichému společníkovi vklad vrátit. Od smlouvy o založení komanditní společnosti se liší tím, že smlouvou o tichém společenství nevzniká právnická osoba, ale závazkový vztah mezi podnikatelem a tichým společníkem. *Postavení tichého společníka je bezpečnější než postavení komanditisty, neboť prohlášením konkurzu na majetek podnikatele získává tichý společník postavení konkurzního věřitele.²⁵*

²⁴ BARTOŠÍKOVÁ, M. Smlouva o tichém společenství. Pramen – Obchodní právo

²⁵ BARTOŠÍKOVÁ, M. Smlouva o tichém společenství. Pramen – Obchodní právo

7. Nejčastější chyby a problémy při realizace tichého společenství

7.1. Počet účastníků smlouvy o tichém společenství

Jedním z prvních problémů, na který podnikatel narazí při uzavírání smlouvy o tichém společenství je, zda může tuto smlouvu uzavřít pouze s jedním či s více tichými společníky a zda může takový právní vztah vzniknout na základě jedné smlouvy o tichém společenství, či zda je nutné uzavřít tolik smluv o tichém společenství, kolik je tichých společníků. Obchodní zákoník tuto otázku výslovně neupravuje, tzn. že ani vznik právního vztahu mezi jedním podnikatelem a několika tichými společníky nezakazuje. Je tedy možné, aby jeden podnikatel měl více tichých společníků. Aby nedošlo k oslabení principu "tichosti" vztahu mezi podnikatelem a každým z tichých společníků, musí být mezi podnikatelem a každým z tichých společníků, uzavřena samostatná smlouva o tichém společenství. To neplatí, jestliže na straně tichého společníka bude vystupovat několik solidárně zavázaných účastníků jako jedna smluvní strana. V tomto případě, v jedné smlouvě budou vystupovat všichni solidárně zavázaní účastníci společně. Stejně jako podnikatel může uzavřít bezpočet smluv o tichém společenství, tak i jedna a táž osoba může být ve vztahu tichého společníka s více podnikateli.

7.2. Rozsah závazku tichého společníka na podnikání podnikatele

Další problém při uzavírání smluv o tichém společenství spočívá i v nutném rozsahu závazku tichého společníka na podnikání podnikatele. Jednou z podstatných částí smlouvy o tichém společenství je i závazek tichého společníka podílet se na podnikání podnikatele. Z takto zákonem vymezené povinnosti však jednoznačně nevyplývá, zda se tichý společník musí podílet svým vkladem na celém podnikání, to znamená na veškeré podnikatelské činnosti podnikatele, anebo lze ve smlouvě dohodnout, že vklad tichého společníka se bude vztahovat pouze na část podnikání. Tento právní problém není dosud jednoznačně vyřešen. Převládá názor, že tichý společník se musí účastnit svým vkladem na celém podnikání podnikatele. Zastánci tohoto názoru vycházejí z toho, že kdyby se měl účastnit jen na některých obchodech, nešlo by o tiché společenství, ale o společnost "případnou", zvanou též "konsorcium", jež je dnes upravena v občanském zákoníku (§ 829 a násl. občanského zákoníku)²⁶ jako smlouva o sdružení. Druhý názor spočívá v tom, že nic nebrání tomu, aby se tichý společník podílel pouze na určité **ucelené** části podnikání podnikatele, vyjádřené buď jedním určitým předmětem podnikání, nebo místem, např. určitou provozovnou, závodem, apod.

²⁶ § 829 občanského zákoníku, odst. 1 „Několik osob se může sdružit, aby se společně přičinily o dosažení sjednaného účelu.“ Odst.2 „Sdružení nemají způsobilost k právům a povinnostem.“

7.3. Vklad tichého společníka

Další problém, který může při uzavírání smluv o tichém společenství vyvstat, je vklad tichého společníka. Zákon tento pojem blíže nespecifikuje, tichému společníkovi ukládá pouze povinnost „*poskytnout podnikateli určitý vklad*“. Určení předmětu vkladu proto musí být dostatečné v uzavřené smlouvě, aby bylo nepochybné, jaký závazek má tichý společník plnit. Vzhledem k tomu, že určení vkladu je jednou z podstatných náležitostí smlouvy o tichém společenství, bez dostatečného určení vkladu by smlouva nevznikla. Samotným předmětem vkladu může být peněžité i nepeněžité plnění. Nepeněžitým vkladem může být jak věc movitá, tak i věc nemovitá. Vkladem můžou být cenné papíry, podnik nebo jeho část. Dalším vkladem může být právo tichého společníka, např. právo k pohledávce, právo k vynálezu apod. Předmětem vkladu tichého společníka však mohou být i jiné majetkové hodnoty např. nehmotný majetek využitelný při podnikání jako např. software, know-how atd. Dosud není jednoznačně právně vyřešeno, zda předmětem vkladu tichého společníka mohou být i jeho osobní výkony jako např. tlumočnické či překladatelské služby, konzultační činnost apod.. Přikláním se k názorům, že takovýto vklad připustit nelze, neboť by svým obsahem tento vklad nahrazoval jiné smlouvy (např. smlouvu o obchodním zastoupení, smlouvu o zprostředkování, smlouvu o dílo atd.).

8. Praktická část

V praktické části jsem se zaměřila na vytvoření smlouvy o tichém společenství, pokud bych se chtěla stát tichým společníkem. Smlouva je uzavřena s fiktivním podnikatelem obchodní společností SOMAX, s.r.o.

Při vypracování smlouvy jsem jako předlohu použila text Miroslavy Bartošíkové: Smlouva o tichém společenství – vzor. Subjekt podnikatele jsem vymezila tak, aby nešlo o skutečnou obchodní společnost zapsanou v obchodním rejstříku z důvodu, aby nedošlo k jejímu případnému zneužití v obchodním styku s touto společností.

SMLOUVA O TICHÉM SPOLEČENSTVÍ

SOMAX, s.r.o.

sídlo: Dlouhá 52, Česká Lípa

zastoupená: Ing. Janem Pečeným – jednatelem

IČ: 25017488

(dále jen podnikatel)

a

Marie Meryová, nar. 29.ledna 1987

bytem: Tylova 340, Doksy

(dále jen tichý společník)

uzavírají tuto smlouvu o tichém společenství podle § 673 a násl. obchodního zákoníku.

I.

VKLAD TICHÉHO SPOLEČNÍKA

1. Tichý společník se zavazuje poskytnout podnikateli peněžitý vklad ve výši 200.000,- Kč (slovy: dvě stě tisíc korun českých) a podílet se jím na veškeré podnikatelské činnosti podnikatele.
2. Výše uvedený vklad se tichý společník zavazuje zaplatit takto:
 - a) 150.000,-Kč v hotovosti rukám podnikatele při podpisu této smlouvy,
 - b) 50.000,-Kč převodem na účet podnikatele vedený u České spořitelny a.s., č. účtu 175-28563356/800 do 10 dnů od uzavření této smlouvy.

3. Pokud nesplní tichý společník povinnosti podle čl.I. odst. 1.a 2. ve stanovené lhůtě, je podnikatel oprávněn od smlouvy odstoupit.

4. Tichý společník není povinen při podílu na ztrátě z podnikání svůj vklad doplňovat. Tichý společník není oprávněn požadovat po dobu trvání tichého společenství vrácení vkladu.

II.

PODÍL TICHÉHO SPOLEČNÍKA NA ZISKU A NA ZTRÁTĚ

1. Rozsah účasti tichého společníka na zisku a ztrátě je stejný. Tichému společníkovi vzniká nárok na podíl na zisku podnikatele za každý kalendářní rok ve výši 25% z čistého zisku a na ztrátě podnikatele se podílí v každém roce, kdy ke ztrátě dojde, rovněž 25%. O podíl na ztrátě se zkracuje vklad tichého společníka. O podíl na zisku v dalších letech se snížený vklad zvyšuje a nárok na podíl na zisku vzniká společníku po dosažení původní výše vkladu.

2. Podnikatel se zavazuje vyplatit tichému společníkovi podíl a zisku dohodnutý podle čl. II. odst. 1 vždy do 30 dnů od schválení účetní závěrky a to na účet tichého společníka vedený u České spořitelny a.s. č. účtu 175-33526968/800.

3. Pokud se podnikatel dostane do prodlení se splněním své povinnosti vyplatit tichému společníkovi v dohodnuté lhůtě podíl na zisku je povinen platit úrok z prodlení ve výši 0,05 % za každý den prodlení.

III.

PRÁVA A POVINNOSTI SMLUVNÍCH STRAN

1. Tichý společník má právo nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů, a to sám, nebo za účasti svého poradce z oblasti účetnictví a daňového poradenství. Podnikatel je povinen tichému společníkovi a jemu zvolenému poradci nahlédnutí do obchodních dokladů a účetních záznamů umožnit.
2. Tichý společník má právo na opis roční účetní závěrky. Podnikatel se zavazuje zaslat tichému společníkovi tento opis závěrky na jeho adresu i bez jeho vyzvání do 7 dnů od jejího vypracování.
3. Za nesplnění každé jedné povinnosti uvedené v čl. III. bod 1. a 2. se podnikatel zavazuje zaplatit tichému společníkovi smluvní pokutu ve výši 2.000,- Kč.

IV.

DOBA TRVÁNÍ TICHÉHO SPOLEČENSTVÍ

1. Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.

V.

ZÁNİK TICHÉHO SPOLEČENSTVÍ

1. Každá smluvní strana je oprávněna tuto smlouvu vypovědět, a to nejpozději do 30. září kalendářního roku. Smlouva o tichém společenství pak zaniká

ke konci kalendářního roku. Výpověď musí být učiněna v písemné formě a do 30. září doručena druhé smluvní straně. Smlouvu o tichém společenství nelze vypovědět v prvním roce tichého společenství.

2. Smlouva o tichém společenství může zaniknout kdykoliv písemnou dohodou stran. Pokud smlouva zanikne dohodou k jinému datu než ke konci kalendářního roku, zavazuje se podnikatel vyhotovit mimořádnou účetní závěrku, která bude rozhodná pro vrácení vkladu tichému společníkovi.

3. Smlouva o tichém společenství dále zaniká i z dalších důvodů zániku účasti tichého společníka na podnikání uvedených v § 678 odst. 1 obchodního zákoníku tj.

a) dosáhne-li podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu,

b) ukončením podnikání, na něž se smlouva vztahuje,

c) prohlášením konkursu na majetek podnikatele nebo zamítnutím insolvenčního návrhu na majetek podnikatele pro nedostatek majetku,

d) prohlášením konkursu na majetek tichého společníka;

4. Smlouva o tichém společenství rovněž zaniká odstoupením podle čl. I odst. 3 této smlouvy

5. Smlouva o tichém společenství nezaniká smrtí tichého společníka. Do jeho práv a povinností vstupují dědicové. Zanikne-li osoba podnikatele s právním nástupcem, vstupuje do práv a povinností z této smlouvy vyplývajících právní nástupce podnikatele.

VI.

MAJETKOVÉ VYPOŘÁDÁNÍ PŘI ZÁNIKU TICHÉHO SPOLEČENSTVÍ

1. Při zániku smlouvy o tichém společenství má tichý společník právo na vrácení vkladu zvýšeného nebo sníženého o podíl na výsledku podnikání, tzn. zvýšeného o podíl na zisku za poslední období nebo sníženého o podíl na ztrátě za poslední období.
2. Podnikatel je povinen zaplatit tichému společníkovi částku odpovídající jeho nároku podle čl. VI. odst. 1 do 30 dnů od schválení účetní závěrky .

VII.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato smlouva je vypracována ve 2 vyhotoveních, z nichž každá smluvní strana obdrží jedno vyhotovení.
2. Jakákoli změna nebo doplnění této smlouvy musí být provedeno písemnou dohodou. Jednostranným úkonem nelze tuto dohodu měnit.
3. Tato smlouva vstupuje v platnost dnem podpisu oběma smluvními stranami.

V České Lípě dne 20.2.2010

.....

podnikatel

SOMAX, s.r.o.

.....

tichý společník

Marie Meryová

9. Závěr

Celý institut tichého společenství je komplexně upraven v obchodním zákoníku. I přes nepříliš rozsáhlou právní úpravu (10 paragrafů) tuto hodnotím pro její složitost, případně neurčitost, jako nepříliš zdařilou.

Nutno si uvědomit, že podnikatelé i tišší společníci, nebudou obvykle právní odborníci, kteří budou schopni rozlišovat mezi kogentní a dispozitivní právní normou, s vědomím právních důsledků porušení kogentních ustanovení. Z tohoto úhlu pohledu hodnotím za nepříliš povedenou novelu obchodního zákona zákon č. 370/2000 Sb., kterým bylo k 1.1.2001 do podstatných částí smlouvy o tichém společenství (§ 673 odst. 1 obchodního zákoníku) začleněna povinnost, že „ve smlouvě o tichém společenství musí být dohodnutý rozsah účasti tichého společníka na zisku a ztrátě stejný“. V důsledku toho, při absenci tohoto ujednání nebo nedodržení, smlouva o tichém společenství nevznikne. Z jakého důvodu takto zákonodárce postupoval nevím. Z důvodové zprávy k návrhu zákona č. 370/2000 Sb. vyplývá, že „důvodem úpravy je upřesnění definice a náležitosti smlouvy o tichém společenství“. Měl-li zákonodárce potřebu z uvedených důvodů zasáhnout do smluvní volnosti mezi podnikatelem a tichým společníkem, bylo by vhodnější, kdyby uvedenou povinnost začlenil do samostatného kogentního paragrafu. Při takovéto právní úpravě smluvní absence uvedené povinnosti ve smlouvě o tichém společenství, nezpůsobila žádné právní důsledky a v případě jejího smluvního porušení, by smlouva byla neplatná pouze v tomto rozsahu.

Rovněž zákonem blíže nespecifikované pojmy či ujednání jako: „určitý vklad“, „počet účastníků“, „rozsah účasti na podnikání“ (kapitola 7.) nebo „jsou-li pro to důležité důvody“ (kapitola 4.3.) mohou v praxi účastníkům smlouvy o tichém společenství činit problémy.

Z hlediska ekonomického hodnotím smlouvu o tichém společenství za výhodnou. V porovnání se smlouvou „o úvěru“ hodnotím jako velkou výhodou vklad, který nemusí být poskytnut pouze v penězích, ale může jím být i nepeněžitý vklad jako např. cenné papíry, podnik nebo jeho část, nemovitosti, práva, nehmotný majetek a další. Toto hodnotím jako přínos pro obě smluvní strany.

Nevýhodu spatřuji v tom, že tichý společník nemá po celou dobu účasti na podnikání podnikatele zajištěn stejný úrokový výnos, ale příjmy tichého společníka se odvíjí od příjmů podnikatele. Pokud podnikatel přestane vykazovat zisk, nepřináší to tichému společníkovi žádné příjmy a jeho vklad může být vyčerpán ztrátami, čili poté tichý společník nemá nárok na vrácení vkladu. Toto je výhodné ze strany podnikatele, protože i v případě úplného úpadku společnosti, je podnikatel povinen vrátit bance poskytnutý úvěr.

Při porovnání závazkového vztahu tichého společenství s komanditní společností jsem dospěla k názoru, že pro jedince je bezpečnější stát se tichým společníkem než komanditistou, jelikož při prohlášení konkurzu na majetek podnikatele, získává tichý společník postavení konkurzního věřitele.

Z pohledu podnikatele považuji za největší výhodou, že zákon nikterak neomezuje počet tichých společníků. Z toho vyplývá, že podnikatel za účasti tichých společníků může získat vyšší obnos k financování svého podnikání než by mohl získat úvěrem od banky.

10. Seznam použitých zdrojů

- BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. Kurs obchodního práva – obchodní závazky. 4.vyd. Praha: C.H.BECK, 2007. 535 s. ISBN 80-7179-781-4
- PELIKÁNOVÁ, Irena. Komentář k obchodnímu zákoníku, 1.díl. 1.vyd. Praha: Linde, 1994. 234 s. ISBN 80-85647-52-4
- PELIKÁNOVÁ, Irena. Komentář k obchodnímu zákoníku, 5.díl. 1.vyd. Praha: Linde, 1999. 687 s. ISBN 80-7201-175-8
- PLÍVA, Stanislav. Obchodní závazkové vztahy. 1.vyd. Praha: ASPI, 2006. 336 s. ISBN 80-7357-202-8
- PLÍVA, S., ŠTENGLOVÁ, I., TOMSA, M., a kol. Obchodní zákoník – komentář 7.vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 1325 s. ISBN 80-7179-782-0
- ÚZ č.639 – Obchodní zákoník a související předpisy. Ostrava: Sagit, 2008. 271 s. ISBN 978-80-7208-652-8
- ÚZ č.466 – Občanský zákoník a související předpisy. Ostrava: Sagit, 2004. 256 s. ISBN 80-7208-464-X
- Hospodářský zákoník. Praha: Trizonia, 1990. 284 s. ISBN 80-900117-1-3

Články uvedené v programu ASPI:

- BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Smlouva o tichém společenství
Pramen – Obchodní právo
- BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Smlouva o tichém společenství
Pramen – Právní rádce
- BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Smlouva o tichém společenství – vzor
Pramen – Právní rádce
- BÁRTOVÁ, M. Výklad ke zdanění příjmů tichého společníka.
Pramen – ekonom

ELIÁŠ, Karel. Tiché společenství

Pramen – daňová a hospodářská kartotéka

FOREJT, A. O tichém společenství

Pramen – Právní rádce

KORÁB, M. Výklad ke zdaňování příjmů tichých společníků

Pramen – Finanční, daňový a účetní bulletin

KOŽIAK, Jaromír. Vklad tichého společníka

Pramen - Právní fórum

MAREK, Karel. Smlouva o tichém společenství

Pramen - Bulletin advokacie

MAREK, K., SCHULZ, J. Tiché společenství

Pramen – ekonom

ŠINDLER, Petr. Tiché společenství – dosud málo používaná forma podnikání

Pramen – Právní fórum